

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-390

23.5.2023

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Boligforsikring – kontraheringsplikt – fal. § 1B-3.

Klager spurte om å få tegne vanlig husforsikring på sin eierseksjon som utgjør en del av et eierseksjonssameie med tre boenheter. Foretaket avviste å tilby slik dekning og begrunnet det med at foretaket ikke tilbød denne type dekning for den aktuelle boligtypen. Foretaket opplyste samtidig klager om at boligen kunne forsikres sammen med de andre boligene på eiendommen av eierseksjonssameiet dersom dette registrerte et org.nr. i enhetsregisteret. Klager fastholdt at hun hadde krav på å få tegne vanlig husforsikring. Nemnda kom til at foretakets avslag på søknad om husforsikring var i samsvar med fal. § 1B-3.

Saksfremstilling

Saken gjelder foretakets avslag på søknad om husforsikring for bolig/eierseksjon som utgjør en del av et eierseksjonssameie med tre boenheter, jf. fal. § 1B-3.

Klager tok kontakt med foretaket med forespørsel om å tegne vanlig husforsikring på sin eierseksjon i O. I henhold til matrikkelen er bygningen kodet "136 Andre småhus med 3 boliger eller flere".

Boligen utgjør én av tre eierseksjoner på eiendommen. Klager og hennes mann har hjemmelen til alle eierseksjonene på eiendommen.

Foretaket avviste å tegne vanlig husforsikring for boligen og begrunnet det med at foretaket ikke tilbyr slik dekning for denne type bolig. Foretaket opplyste samtidig klager om at boligen kunne forsikres sammen med de andre boligene på eiendommen av eierseksjonssameiet dersom dette registrerer et org.nr. i enhetsregisteret.

Klager fastholdt at foretaket pliktet å tilby ordinær husforsikring på den aktuelle eierseksjonen.

Klager krever husforsikring for eierseksjonen og anfører at dette må anses som en nødvendighetsforsikring hvor foretaket har kontraheringsplikt.

Foretaket har begrunnet sitt avslag med at bygningsmassen på eiendommen er klassifisert som "...andre småhus med 3 boliger eller flere". Klager anfører at matrikkelens data ikke er juridisk bindende, og at klassifiseringen kan være tilfeldig.

Klager anfører at en forutsetning for at foretaket kan nekte å tegne forsikring basert på tegningsreglene, er at disse er forklarende og gir objektive kriterier for når forsikring kan gis, og når forsikring ikke kan gis. Klager mener reglene må beskrive bygningstypene på en slik måte at de kan skilles fra hverandre med klare og objektive kriterier. Etter klagers oppfatning oppfyller ikke foretakets tegningsregler dette premisset.

Om boligen er skilt ut som grunneiendommer med egne gårds- og bruksnummer eller er eierseksjoner, har ingen betydning for bygningsmessig utføring eller tilknytning til ledningsnett.

Foretaket kan ikke høres med at det er utfordrende å tegne separat forsikring på ulike eierseksjoner på samme eiendom med den begrunnelse at eierseksjonene går i hverandre i forhold til bygningsmasse, VVS og el-forsyning.

Rekkehusboliger, der foretaket aksepterer å tegne ordinær boligforsikring pr. eierseksjon, kan ha de samme bygningsmessige fellesanliggender (f.eks. tak som løper over hele bygget) som den aktuelle eiendom. Foretakets tegningsnekt må være spesielt godt begrunnet siden det dreier seg om en nødvendighetsforsikring, jf. Prop. 134 L (2009-2010), endringer i forsikringsvirksomhetsloven (skadeforsikring). Stortinget vedtok 17.12.10 at nødvendighetsforsikringer som foretaket har saklig grunn til å nekte med enkelte unntak skal omfattes av en utlikningsordning, jf. § 12-17 i lov om endringer i forsikringsvirksomhetsloven av 17.12.10 samt forsikringsvirksomhetsloven § 7-8. Vedtaket ble begrenset til forsikringer i privatmarkedet.

Klager anfører at foretakets avslag på å tegne ordinær husforsikring ikke oppfyller kravene som oppstilles i fal. § 1B-3 slik disse er omtalt i Ot.prp. nr. 41. (2007-2008) kapitlene 4.3.3, 4.5.3 og 5.4, samt merknadene til § 3-10 (nåværende § 1B-3.) i kapittel 12. Foretakets tegningsretningslinjer mangler presiseringer og definisjoner av bygningstypene som er omfattet. Tegningsreglene er av denne grunn ikke konsistente. Foretaket har videre ikke dokumentert at det foreligger særskilte forhold som gir saklig grunn til å nekte klager ordinær husforsikring.

Klager anfører at den aktuelle eierseksjon kun har vertikale naboskiller, ingen horisontale. Boligene utgjør etter vanlige definisjoner et rekkehus (alternativt en tettstilt enebolig og en vertikaldelt tomannsbolig, når man tar hensyn til at det ikke er felles naboskiller mellom klagers seksjon og de to andre seksjonene). Foretaket har, utfra de fremlagte tegningsreglene, ikke saklig grunn til å nekte ordinær husforsikring. Klager påpeker videre at alle de tre boligseksjonene pr. i dag er forsikret i Gjensidige, med hver sin ordinære husforsikring i privatmarkedet. Dette tilsier at foretakets tegningsregler neppe oppfyller kravene til å være "vanlige vilkår", jf. fal. § 1B-3 første ledd.

For så vidt gjelder henvisningen til FinKN 2020-268, så anfører klager at avgjørelsen ikke er relevant for vurderingen av den foreliggende sak, og at nemndas avgjørelse ikke omhandlet en nødvendighetsforsikring, men en tilleggsforsikring.

Forsikringsforetaket avviser tegning av forsikring og anfører at det i henhold til sine tegningsretningslinjer ikke tilbyr den forespurte type dekning for den aktuelle bolig.

Foretaket anfører at det følger av § 1B-3 at foretaket ikke uten "saklig grunn" kan nekte noen forsikring "på vanlige vilkår", når foretaket ellers "tilbyr allmennheten" slik forsikring. Foretaket viser videre til omtalen av bestemmelsen i Hans Jacob Bull sin bok "Forsikringsrett" s. 127:

Med "vanlige vilkår" sikter bestemmelsen delvis til de normale forsikringsvilkårene som selskapet anvender for det aktuelle produkter, altså med de unntak, presiseringer, sikkerhetsforskrifter eller egenandeler som forsikringstagere flest må finne seg i. Men uttrykket bærer lenger, og innebærer også at selskapet skal avgjøre spørsmålet om forsikring på bakgrunn av de generelle kriteriene, kravene og retningslinjer som alle potensielle kunder blir møtt med.

Dette følger også av FinKN 2020-268.

Foretaket opplyser videre at det for bygningen/eierseksjonssameiet der klager eier én av seksjonene kan tegne en felles forsikring for hele eiendommen hos foretaket, jf. informasjon som ble gitt fra foretaket til klager i e-post 3.11.22. Dette forutsetter imidlertid at eierseksjonssameiet registreres i enhetsregisteret og får et organisasjonsnummer.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretakets avslag på søknad om boligforsikring er i samsvar med fal. § 1B-3.

Forsikringsavtaleloven § 1B-3 første ledd sier at foretaket ikke uten saklig grunn i kan nekte noen på "vanlige vilkår" en forsikring som foretaket ellers tilbyr allmennheten. Formuleringen "vanlige vilkår" omfatter de forsikringsvilkår foretaket normalt tilbyr, herunder foretakets generelle dekningspolicy og retningslinjer, jf. Ot.prp. nr. 41 (2007–2008) Om lov om endringer i lov 16. juni 1989 nr. 68 om forsikringsavtaler m.m. s. 98, se også Bull, Forsikringsrett, 2008, s. 127.

Foretaket har lagt frem sine tegningsretningslinjer der det fremkommer at tre–firemannsboliger ikke skal forsikres på husproduktet. Ut fra denne generelle retningslinjen mener nemnda foretaket må kunne avslå søknad om husforsikring for en eierseksjon.

Klager anfører at avslaget ikke er saklig begrunnet fordi de samme retningslinjene sier at det kan tegnes husforsikring på rekkehus, hvor utfordringene med sammenhengende bygg/bygningsmasse vil være tilsvarende de som foretaket har anført gjør seg gjeldende vedrørende bygning med ulike eierseksjoner på samme eiendom. Det er utenfor nemndas kompetanse å overprøve de risikovurderinger som ligger til grunn for foretakets inndeling i forsikringsgrupper/risikoklasser.

Klager anfører videre at det dreier seg om en nødvendighetsforsikring, og at dette må få betydning for vurderingen av spørsmålet om foretakets kontraheringsplikt. Formuleringen "nødvendighetsforsikring" brukes ikke i fal, § 1B-3, og utjevningsprinsippet for slike forsikringer som ble diskutert i forbindelse med forsikringsvirksomhetsloven § 7-8 ble aldri vedtatt. Foretaket har opplyst at det kan tilby bygningsforsikring på det aktuelle bygg, men at dette forutsetter at det tegnes en felles forsikring for hele eierseksjonssameiet hos foretaket. Det er derfor fullt mulig å få tegnet bygningsforsikring, men dette forutsetter at bygget forsikres i sin helhet.

Nemnda kan etter dette ikke se at det foreligger brudd på fal. § 1B-3.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).